ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਫਰਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਘਾਟੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ *ਸੈੱਟ ਆਫ* ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਘਟਾਓ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਨੂੰ *ਸੈੱਟ ਆਫ* ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਜੋ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਾਰਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਤੀਜਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇਣੇ ਹੋਣਗੇ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. 250/-

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਫਾਲਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

15 ਜਨਵਰੀ 1951 ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ---ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਸਿਮਲਾ- ਈ - ਉਤਰਾਵਾਦੀ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 731 ਸਾਲ 1950

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13, 14, 15(i), 16 (ii), 29 (2), 37 ਅਤੇ 46 ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ --- ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ --- ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 (3) (ੲ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ --- ਧਾਰਾ 14, 15 (i) ਅਤੇ 16 (2) --- ਕੀ ਲਾਗੂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ, ਰੁੜਕੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਇਸ ਤ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ, ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਕੁਆਲੀਫਾਈਂਗ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕੁਝ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਹਰੀਜਨ ਜਾਂ ਐਕਸ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਪੇਟਿਸ਼ਨਰਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਬੇਦਖਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਧਾਰਾ 46, ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 46 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ।

ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 13 (3) (ਏ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਇੱਕ ਰਿਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਤਰਾਵਾਦੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ, ਰੁੜਕੀ, ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰੱਦ ਕਰਕੇ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਰੀ ਕਰੇ

ਏ, ਆਰ, ਕਪੂਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਬੀ ਕੇ ਖੰਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉਤਰਾਵਾਦੀ

ਹੁਕਮ ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਕਪੂਰ ਜੇ. ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਮਲਾ "ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ, ਰੁੜਕੀ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਕਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਹੀ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ''ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੁੜਕੀ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ, ਭਾਵ, ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਬੀ.ਏ.,ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਜਾਂ ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਸਾਇੰਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 1948 ਅਤੇ 1949 ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੀਟਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ (ਹਰੀਜਨ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 1949 ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਆਖਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬੀ.ਏ. ਇਮਤਿਹਾਨ ਚੋਂ 338 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿੱਚ 29 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ' ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।; ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਖਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 1950 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ "ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ" ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੇ ਸੋਲਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ 15 ਹੋਰ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰਾਹੀਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਚੀਫ਼ ਇੰਜਨੀਅਰ (ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਂਡ ਰੋਡਜ਼), ਡਿਪਟੀ ਚੀਫ਼ ਇੰਜਨੀਅਰ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 80 ਤੋਂ 85 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 1 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ।, ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ "ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨਾ ਸੀ" । ਇਹ ਵੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇੰਟਰਵਿਯੂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ 1947 ਤੋਂ 1949 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 16 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਪੈਰਾ ਪੰਦਰਾ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ, ਇਸ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1, 3, 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਧਾਰਾ 15 ਅਤੇ 16" ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਹਰੀਜਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 46 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਨ, ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਕਲੌਤਾ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਲ ਹੈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿ ਉਹ "ਆਮ ਬੁੱਧੀ, ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਯੋਗਤਾ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ। ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜਵਾਬ ਦਾਵਾ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਚੋਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ 83 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ, ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ "ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨਾ" ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ,

ਜੋ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1950-51 ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਡਿਗਰੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ 40 ਅਸਾਮੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 33 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਲਈ, 3 ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ 3 ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ। ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 16 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਸੂਚਨਾ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ 17 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:---

(ਏ) ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਾਂ ਧੀਆਂ ਲਈ 6 ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ।

(ਬੀ) 9 ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੁਆਰਾ.

(ਸੀ) 2 ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ।

ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:---

> "ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਐਫ.ਐਸ.ਸੀ., ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣਾ।"

ਪੈਰਾ 6 ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੈਰਾ 9 ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:---

"ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: (ਏ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਬੀ.ਏ. ਜਾਂ ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ., ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਇਮਤਿਹਾਨ, ਉਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ

1. ਗਣਿਤ ਏ.

2. ਗਣਿਤ ਬੀ.

3. ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ।

4. ਕੈਮਿਸਟਰੀ।

(ਬੀ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਗਣਿਤ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(ਸੀ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਬੀ.ਏ. ਜਾਂ ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ., ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਏ) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੂਜਾ ਦਰਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(ਡੀ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੁੱਲ ਅੰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ-ਕਥਨ (i) ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਗਣਿਤ, ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ (ਏ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਬੀ.ਏ. ਜਾਂ ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ii) ਬੀ.ਏ. ਜਾਂ ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ ਦਾ ਤੀਜੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ ਡਿਗਰੀ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ (ਏ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(iii) 60 ਫੀਸਦੀ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ 50 ਫੀਸਦੀ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਦਰਜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਢੁਕਵੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਅਧੀਨ ਪੈਰਾ 4 (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਛੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ ਤਿੰਨ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀਬਾਜ਼ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਨੁਬੰਧ 'ਬੀ' ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਹਨ।

ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ 'ਬੀ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਰਾ 4(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਛੇ ਖੇਤੀਬਾਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਕੋਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 13, 14,15 (i), 16 (ii) ਅਤੇ 29 (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਸਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਧਾਰਾ 13 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਖੋਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸੰਗਤ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਬੀ' ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (3) (ਏ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 14 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ---

> "ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।'

ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਆਇਰਲੈਂਡ ਤੋਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲਾ ਹਿੱਸਾ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਵਿਲਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪੰਨਾ 579 ਤੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ

(1) (1885) 148 ਯੂ.ਐੱਸ. 27,

(2) (1910) 216. ਐੱਸ. 400.

"ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਵਰਗ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਜੋ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। (ਵੇਖੋ ਬਾਰਬੀਅਰ ਬਨਾਮ ਕੋਨੋਲੀ (1), ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰੀਨ (2) ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' (ਵੇਖੋ ਹੇਜ਼ ਬਨਾਮ ਮਿਸੂਰੀ (1) ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ।' (ਪੇਮਬੀਨਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ (2) ਦੇਖੋ।

ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਪੁਲਿਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਟੈਕਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਜਾਂ ਉੱਘੇ ਡੋਮੇਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਤੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਫ਼ਾ 579 'ਤੇ ਵਿਲਿਸ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ---

"ਗਣਿਤਿਕ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤ੍ਰਹਾਂ, ਇਲਾਜ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵਰਗੀਕਰਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਬੋਝ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। (ਦੇਖੋ ਲਿੰਡਸਲੇ ਬਨਾਮ ਨੈਚੁਰਲ ਕਾਰਬੋਨਿਕ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ (3) 78; ਪਲੇਸੀ ਬਨਾਮ ਫਰਗੂਸਨ (4)।"

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 14 ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

(1) (1887) 120 ਯੂ. ਐਸ. 68,

(2) (1888) 125 ਯੂ. ਐਸ. 181.

(3) (911) 220 ਯੂ. ਐਸ. 61, 78॥

(4) (1896) 163 ਯੂ. ਸ. 537.

ਫਿਰ ਧਾਰਾ 15(1) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ----

"ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ। ਧਾਰਾ 15(1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 29(2) ਵਿੱਚ 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਪਕਮ ਦੋਰਾਰਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ (1) ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:----

"ਸਿਰਫ 'ਸ਼ਬਦ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਹੋਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ, ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਨਸਲ, ਧਰਮ ਜਾਂ ਜਾਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15 (1) ਵਿੱਚ 'ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ 29 (2) 'ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਆਦਿ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਆਧਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਸਲ, ਧਰਮ, ਜਾਤ ਆਦਿ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਂ ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਕਖੰਡ 15 ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜੋ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਕਲਾਸਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

(1) (1950) 11 ਐਮ.ਐਲ. ਜੇ. 404-421.

ਪਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹਨ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਧਾਨਿਕ ਖੇਤੀਬਾਜ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਗਲੇ ਲੇਖ 'ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 15 (1) ਦੇ ਆਯਾਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੋਪਾਲਨ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਮਦਰਾਸ (1) ਵਿੱਚ ਕਾਨਿਆ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 15(1) "ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੁੱਧੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।'

ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 16 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਰਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਟੈਸਟ ਵੀ ਕੁਝ ਤਰਜੀਹਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਦਾਖ਼ਲਾ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੰਬਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵੀ ਇਕ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤ੍ਰਹਾਂ, ਧਾਰਾ 16 ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ (4) ਵਿਚਲੀ ਇਹ ਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

(1) (1950) 11 ਐਮ.ਐਲ. ਜੇ. 42-57.

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਅਗਲਾ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਖਾਸ ਧਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ----

> "ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਪਕਮ ਦੋਰਾਰਾਜਨ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹਰੀਜਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 46 ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29(2) ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਗ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਫਿਰ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ। ਧਾਰਾ 46 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ---

> "ਰਾਜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੇਗਾ।

(1) (1950) 11 M. L. J. 404.

ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਹਰ ਤ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਗੇ।"

ਜੇਕਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਜਦੋਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ।

" ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਧਨ ਦੀ ਤ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਕਲੋਨੀਆਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਬਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਹੈ, ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ। ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਪੂਰਾ ਭਾਗ IV ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਰਟੀਕਲ 46 ਅਧੂਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਰਾਜਾਮੰਨਰ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਅਤੇ 46 ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਮਾਸੁੰਦਰਮ, ਜੇ. ਦਾ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 46 ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 37 ਧਾਰਾ 46 ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕੀ

ਧਾਰਾ 29(2) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਧਾਰਾ 46 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਡਾ.ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ 16 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 338 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 340 ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਧਾਰਾ 29 (2) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 46 ਦੇ ਉਲਟ ਧਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਬਹੁਤ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਕ ਅਤੇ ਅੰਕ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਬੈਠਣਾ ਰੁੜਕੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੱਜ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਨੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਨ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਦਰਾਸ ਕੇਸ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, (1950) II ਐਮ.ਐਲ.ਜੇ 404 ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ 330 ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 17 ਰਾਖਵੀਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, 12 ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਰਜੀ 'ਤੇ ਸਰਜਨ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਧਰਮਾਂ, ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਘੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਕਿ "ਅੰਕ ਇਕਮਾਤਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਨਿਯਮ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 132(1) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ

29 ਮਾਰਚ 1951 **ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ**

ਕਪੂਰ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਮੇਸਰਸ ਨਾਗੀ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਰਾਂਹੀ ਐੱਲ. ਦੌਲਤ ਰਾਮ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮਾਲਕ,- ਮੁੱਦਈ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਦੀ ਭਾਰਤ ਡੋਮੀਨੀਅਨ, ਰਾਂਹੀ ਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਰੇਲਵੇ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੱਤਰੇਤ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, - ਮੁਦਾਲੇ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਦੁਆਰਾ।

ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 6 ਸਾਲ 1950

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਸਥਾਨ) ਐਕਟ 1948 ਦਾ XLVII-ਧਾਰਾ 4-ਭਾਰਤ ਸੰਘ-ਕੀ "ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਤਰਜਮਾਕਾਰ : ਸ਼ਰਨਬੀਰ ਕੌਰ